

«På Norsktoppen»

Informasjonsmagasin for Lebesby kommune • Årgang 9 - Nr. 2 - 2012

«På Norsktoppen»

Løpet av en ti-års periode er det Isatset tungt på infrastrukturen i Kjøllefjord havn. Nå står kommunen overfor kanskje det største løftet, å etablere et industriområde i tilknytning til havna. Vi håper det vil gi positive ringvirkninger, for en slik utbygging vil utvilsomt kunne gjøre Kjøllefjord til et konkurransedyktig fiskevær i årene som kommer.

Da gjenstår det å ønske en god sommersesong både på sjø og land!

Toril, Hege, Jonny og Øystein

postmottak@lebesby.kommune.no
Telefon 78 49 95 55

oystein@kystogfjord.no
Telefon 975 81 812

Vil du abonnere på magasinet?

««På Norsktoppen»» blir delt ut gratis til alle som bor i kommunen.

Andre kan abonnere?

Abonnementsprisen for 4 nummer er kr 250,-

Send giro til:

Lebesby kommune,
Kulturkontoret, Postboks 38,
9790 Kjøllefjord.

Bankgiro:

4961.72.00235

og merk den:

Abonnement «På Norsktoppen».

Forsidefoto:

Toril Svendsen

Trykk: Trykkeriservice AS,

9711 Lakselv

www.trykkeriservice.no

Vi må bygge mer!

Som fiskerisamfunn har Kjøllefjord slitt med at man har dårlige boenheter til fremmedflåten som kommer hit for å ro i perioder. Kommunen har tidligere støttet utredninger som Aker har gjort i forhold til nye boenheter for fiskere. Dette er til nå ikke blitt noe av. Etter initiativ fra kommunen har vi de siste ukene hatt

en god dialog om saken, og vi håper på at man finner løsninger for bygging av nye boliger til fremmedfiskerne våre. Det er viktig å legge til rette for fremmedflåten for å kunne generere mer råstoff og et bedre grunnlag for anlegget vårt i Kjøllefjord. Vi har en av Finnmarks flotteste havner der kystflåten ligger trygt uansett vær og vind. Vi legger til rette med Velferd for fiskerne som i år drives av Nordkyn vekst AS. På Velferden tilbys det både middag, annen servering, vask av klær, dusjmuligheter, tv og aviser. Fiskerne har gitt gode tilbakemeldinger på dette tilbudet.

Kommunen har i år som i fjor et tilbud om ungdomsfiske til ungdommen i sommermånedene. Vi ser at det er stor pågang fra ungdommen for å få være med på dette. Gode erfa-

ringer og tilbakemeldinger har gjort at dette ble populært også i år. Dette er et viktig tilbud både til næringa og ungdommen som vi må prøve å videreføre også de neste årene.

Vi har i lengre tid hatt mangel på utleieleiligheter i kommunen. Vi har flere som står i kø for å få tildelt kommunal bolig. Dette er utfordrende og problematisk for oss som arbeidsgiver og ikke minst de som ønsker å flytte til kommunen.

Administrasjonen jobber nå med ulike løsninger for å bygge kommunale utleieleiligheter. Dette vil bli tatt opp til politisk behandling i løpet av høsten. Det er store utfordringer knyttet til å dette da byggekostnadene her i kommunen er like store som i Alta og Kirkenes, men betalingsviljen for å leie er ikke den samme. Vi vil derfor kunne ende opp med leiligheter som i stor grad må subsidiere av kommunen. Jeg håper og trur at vi får til en løsning som vil kunne være tilfredsstillende for både kommunen og mulige leietakere.

Jeg ønsker både innbyggere, utflyttere og feriegjester en flott sommer!

Hilsen Stine

Ordførerens side

” Vi har en av Finnmarks flotteste havner der kystflåten ligger trygt uansett vær og vind.

Kjell Sørbø i kjente omgivelser om bord i hurtigruten. (Foto: Mikael Vesthammer)

Endelig Kjells tur

AV ØYSTEIN INGILÆ

Ikke en dag for tidlig, vil mange si. Årets kulturpris går nemlig endelig til allestedsnærværende Kjell Sørbø.

Fra han kom hjem igjen til Kjøllefjord på begynnelsen av 1990-tallet, har det alltid vært svært høyt aktivitetsnivå og virkelyst rundt ham.

Slag i slag

Kjell Sørbø hadde knapt landet, før Kjøllefjord fikk sin egen radiokanal. Siden har det gått slag i slag med prosjekter som har satt sitt klare preg på bygda både innenfor idretts- og kulturliv. Dermed er vel neppe noen som ikke er enig i at en mer verdig vinner av Lebesby kommunes kulturpris, skal man lete lenge etter.

Usedvalig kreativ

For en kreativ idemaker er det ikke alltid at alle prosjekt går som planlagt. Men i sum, er det få som har fått satt Lebesby kommune mer på kartet enn Unge Sørbø - som han gjerne kalles.

De siste årene har han vært primus motor både innenfor reiselivsnæringen og kulturnæringen. Uten Unge Sørbøs engasjement hadde Finnkirka neppe vært lyssatt i mørketiden. Og sannsynligvis hadde det vært tynt i gatene med turister, hadde det ikke vært for hans alltid utrettelige arbeid for å få flest mulig besøkende, blant annet av hurtigruteturister som blir igjen og tar bussen over til Mehamn etter en rundtur i området. I tillegg er han blitt mister kongekrabbe på norskekysten etter å ha forsynt hurtigruteturistene med levende krabbe året rundt i innseilingen til fjorden.

Kystkulturens mann

Men også det «ordinære» kulturlivet, har Sørbø satt varige spor etter seg. Mange stuevegger er prydet av maleri laget av kunstnere som han nærmest gjort kjøllefjordinger av. Også Foldalbruket har mye å takke ham for, og som om ikke det er nok har han gjennom Christensenbruket gjort en uvurderlig innsats for å ivareta et forfallent bryggeanlegg. Ikke bare er det i ferd med å bli en perle i havna. I tillegg er det blitt et kultursenter som mange nyter godt av.

Vi kan selvsagt fortsette å ramse opp, men på grunn av begrenset spalteplass stopper vi her, og konkluderer med at årets kulturprisvinner utvilsomt vil være et svært populært valg.

Krabbeseongen for døren

I august forventes det full kjøring med krabbefiske og produksjon. I år som i fjor blir det krabbemottak både i Kjøllefjord, Dyfjord, Veidnes og i Trollbukta.

Bedre vei over Ifjord

Finmark fylkeskommune, som eier fylkesvei 98, har vedtatt at veien over Ifjordfjellet skal oppgraderes til høyfellsvegstandard. Oppgraderingen skal være ferdig i 2015.

Menighetsbladet

Som kjent er Bjørn-Roald Lillevik sluttet som redaktør for menighetsbladet. Ny redaksjon er Mona Krogh, kirkeverge, Elisabeth Lyngedal, Randi Larssen og Helge Masternes.

Nye rør i Bruveien

Beboerne i Bruveien i Kjøllefjord må belage seg på en krokete vei i løpet av sommeren og høsten. I år skal rørene i området byttes ut.

Her utredes nytt industriområde

Gjennom utviklingsprosjektet LiV - Lebesby i Vekst, utredes ulike alternativer i dette området. (Foto: Bård Rasmussen)

AV ØYSTEIN INGILÆ

Lebesby kommune planlegger et helt nytt industriområde i Kjøllefjord tilrettelagt for fiskerinæringen.

- Vi har utredet flere alternativer, og det er området ved den nye dampskipskaia som peker seg ut, sier pro-

sjektleder Toril Svendsen i Lebesby i Vekst.

For fremtiden

Kommunen har erkjent at skal man henge med, er det viktig å satse på et helt nytt område som er tilpasset de framtidige kravene en industriaktør krever.

Et av alternativene er å etablere

området i tilknytning til den nye dampskipskaia. Her er det både rikelig med landarealer, samt at det er dybde i massevis i forhold til store båter dersom man lander på denne løsningen.

Dampskipskaia

Et annet alternativ er å utnytte både inn- og utsiden av landtungen og

den indre moloen som dampskipskaia er bygd ved. Det vil si at innersiden der småbåtforeningen i dag har sitt flytebryggeanlegg blir kaiarealer for mindre fartøy, og at eventuelt større fartøy kan benytte seg av dampskipskaia.

Men her er det fortsatt mange uavklarte spørsmål, ettersom det er mange instanser som skal godkjenne

Toril Svendsen håper utbyggingen kan tiltrekke seg nye aktiviteter til Kjøllefjord.

en slik løsning.

Dette krever i tillegg en mudring av området på innersiden.

Hustadområdet

Et tredje alternativ er en omfattende ombygging av området rundt det gamle Hustadbruket. Her må en imidlertid påregne store rivningsoppgaver, samtidig som det ikke vi gi samme arealmuligheter sammenlignet med å ta området ved dampskipskaia i bruk.

- Alle alternativene drøftes nøye og vi forsøker å snu alle steiner slik at vi kan få til et best mulig utbyggingsskjema, sier Svendsen.

Nye aktører

For en liten kommune er selvsagt prisspørsmålet avgjørende.

- Vi ser imidlertid at vi helt klart har behov for nye industriarealer. Og vi må selvsagt jobbe for at et slikt prosjekt bygges for fremtiden. Derfor er det viktig at man tar høyde for det som vil gi best resultat også på lengre sikt, sier Svendsen.

I dag er det Norway Seafoods som er eneste fiskeindustriaktør i Kjøllefjord. Lebesby kommune er imidlertid i kontakt med andre aktører som kan være aktuelle som en del av utbyggingen.

- Vi håper selvsagt at utbyggingen skal kunne trekke til seg annen virksomhet, som kan være med på å styrke Lebesby kommune som en fiskerikommune, sier Toril Svendsen.

Hele prosjektet forutsetter at man får en finansieringsplan på plass.

Fisketurister

Kjøllefjord Brygge har bygd om en del av anlegget til fisketurisme. Selskapet har kjøpt inn tre båter til formålet, og har allerede fra tidlig i vår nærmest vært fullbukket. Denne virksomheten skal drives ved siden av fiskeriene.

Leveringsplikt

Regjeringens varslede gjenoppliving av leveringsplikten for trålerne, skaper store forventninger til økt virksomhet ved Norway seafoods anlegg i Kjøllefjord. Lokalt håper man at det skal få i gang ny viderefordelingsvirksomhet ved bedriften.

Nytt bunkersanlegg

I løpet av sommeren tas Bunkeroils nye anlegg ved damskipskaia i bruk. Fram til i dag har bunkringen foregått fra Kjøllefjord Brygge. Nå etableres et helt nytt og større anlegg som er tilpasset kystflåten i bedre grad enn den gamle stasjonen.

Åpen Kirke

Gjennom hele sommeren vil det være åpen kirke både i Kjøllefjord og Lebesby. I Kjøllefjord vil kirken være åpen fra klokken 09.00 til 19.00 hver dag. I helgen åpnes kirken klokken 11.00 lørdag og 13.00 søndag. Åpningstidene i Lebesby kirke blir daglig fra 11.00 til 17.00.

Dag Øyvind Ingilæ har gått i lære hos Johnny Pedersen i vinter, og satser nå på en framtid som fisker.

Fra industri- til fiskebåtsamfunn

AV ØYSTEIN INGILÆ

Tidligere var det hjørnesteinsbedriftene som bar Lebesby kommune. I dag har fiskeflåten og etter hvert havbruksnæ-

ringen overtatt industriens rolle som samfunnsbærer.

I takt med at fiskeindustrien i Kjøllefjord er redusert fra filetindustri med over 120 ansatte til et konven-

sjonelt fiskebruk med en stab på drøye 20, er infrastrukturen i havna styrket betraktelig.

Mange hevder havneutbyggingen kom 20 år for sent. Men nettopp det at kommunen satset på å legge

tilrette både i form av liggeplasser for kystflåten og fikk Kystverket til å bygge nye moloer, parallelt med reduksjonen i industrien, har bidratt til en myk landing i forhold til den nye tiden.

den yngre generasjonen uten at det koster skjorta.

Fiskeriminister Lisbeth Berg-Hansen vil på sin side etablere et utstrakt rekrutteringsregime det kommende året, slik at nettopp

Stabil flåte

En god tilrettelagt havn, har sørget for at kommunen stort sett har holdt på den lokale fiskeflåten. I tillegg har havnefasilitetene sørget for en stabil fremmedflåte gjennom hele torskesesongen.

Vel så viktig er det at mange unge har valgt å satse på fiskaryrket. «Ungdommen» har i tillegg kommet inn med helt nye ideer, noe speedsjarkrederiet Striptind AS er et godt bevis på. De har satset på korte sjøvær med mye linebruk. Det har resultert i etablering av en egen lineegnesentral. I sesongen har de hatt opp i 25 ansatte, med fiskere, lineegnere og landmenn.

Det har nærmest gitt en industrialisering av fiskeriene.

Påfyll

At yngre folk har valgt fiskaryrket, har samtidig bidratt til ytterligere rekruttering. Dermed har man opplevd et viss påfyll, etter hvert som de gamle har lagt inn årene.

Men fortsatt står det mange tunge utfordringer for dørene, blant annet hvordan man skal klare å overføre dagens kvoter til

ynge fiskere skal få etablere seg med egne fartøy. Det mener hun den rekordhøye torskebestanden i Barentshavet åpner for. Dermed kan også den biten bli enklere.

Holder på folket

Mens folketallet i de fleste kystkommunene har falt årlig helt siden 1990-tallet, har Lebesby kommune vært unntaket. Til tross for nedbyggingen av fiskeindustrien, har folketallet holdt seg stabilt på mellom 1300 og 1400 innbyggere.

De siste årene har kommunen faktisk opplevd en liten oppgang, selv om fiskeindustrien ikke har gitt flere arbeidsplasser.

På flåtesiden er det til gjengjeld flere som ser store muligheter, med fiskeværet nærhet til fiskefeltene. De to siste årene har det meste av fiskeriene pågått inne på selve Kjøllefjorden, en knapp halvtimes gange fra kaia.

Havbruk

Mens det er fiskeflåten som har overtatt industriens sysselsettingsfaktor i Kjøllefjord, har havbruksnæringen i indre del av kommunen, det vil si i Laksefjord, blitt en stadig viktigere arbeidsgiver. Villagruppen og Salmar bygger opp laksenæringen suksessivt, samtidig som de to smoltanleggene i Landersfjord og Adamselv har utvidet kraftig det siste året og er blant landets absolutt største innenfor smolt.

Til sammen har dette sørget at fiskeri og sjømat fortsatt er den desidert viktigste hjørnesteinen i kommunen, selv om den tradisjonelle fiskeindustrien i dag kun er en liten skygge av seg selv.

Populært ungdomsfiske

Det er stor pågang og hele 24 påmeldte til Ungdomsfisket som organiseres av Lebesby kommune i seks uker denne sommeren.

AV TORIL SVENDSEN

Lebesby kommune har i år gjort avtale med skipper Martin Ellingsen med fartøyet M/S Mårøysund. Det er montert tre juksmaskiner om bord, og dermed får tre ungdommer i slengen dra med

ut og prøve fiskelykken. Det tilbys plass til 18 av søkerne, fordelt på to perioder. Mange av søkerne deltok i fjor sommer, da kommunen arrangerte ungdomsfiske for første gang, og den store interessen tyder på at de var svært fornøyde med opplegget.

Ungdomsfiskeordningen gjelder for aldersgruppen 12 – 24 år i perioden 25. juni – 17. august, og Fiskeridirektoratet har gitt ut en egen forskrift om ordningen (J-91-2012). Det kommunale prosjektet har satt nedre aldersgrense til 14 år og avslutter prosjektet 4. august.

På sikt er målet å øke interessen og rekrutteringen til fiskeryrket. Gjennom å delta i ungdomsfiske med lokal båt og skipper, får de et lite innblikk hvordan livet på havet kan være.

Sikkerhetskurs og redningsøvelse

Ungdommene som skal delta i ordningen i Kjøllefjord og Mehamn får tilbud om å være med på sikkerhetskurs for ungdomsfiskere. Kurset arrangeres i Kjøllefjord den 18. juni, med førstehjelp, brannøvelse, omvisning i båten og mulighet for å hoppe i havet med redningsdrakt. Redningsøvelsen blir organisert i samarbeid med Nordkapp videregående skole som kommer til Kjøllefjord med M/S Finnmarksfisk, redningsskøyta Reidar von Koss og 330 skvadron fra Banak.

Ungdomsfiskerne fikk i år en skikkelig sikkerhetsopplæring, som blant annet besto av en pick up med redningshelikopteret. (Foto: Øystein Ingilæ)

Jim Miranda og Olav Nilsen kunne fortelle 6. klassen mye om tørrfisk som henger på hjell i Dyfjord. (Begge foto: Toril Svendsen)

Fiskerinæringa på timeplanen

AV TORIL SVENDSEN

Det sydet av liv på Kjøllefjord Brygge da 130 elever og lærere besøkte egnebua, og fikk oppleve levende fisk og krabber på kaia.

Takket være gjengen på Striptind AS, så kunne vi også i år tilby levende torsk og krabber i kar på kaia, til stor glede for elevene fra 1. til 6. klasse og alle de 50 barna i Galgenes barnehage. Like spennende var det nok å studere blant annet skate, uer, flekksteinbit og store kveitehau og få gode historier fra Jonny Pedersen. Det var mange som også gjerne ville prøve å egne line og som fikk omvisning i egnebua med Tor Petter Krogh og en titt om bord i en av speedsjarkene.

Fiskeridagene, som er mest mynnet på barn og unge, innebar også en liten ekspedisjon til Dyfjord hvor 6. klasse fikk studere tørrfisk og

prøvesmake. En dagstur innover til Grieg Seafoods smoltanlegg og Salmars oppdrettsanlegg stod på programmet for 10. klasse, noe de synes var veldig spennende og interessant. Flere klasser hadde også artige opplevelser på Foldalbruket, og kunne boltre seg i flere etasjer med gammel kystkultur. Andre klasser igjen har fått seg en tur ut på havet.

Målet for fremtidens fiskeridager er å få til en felles plan med sjømatnæring og skole/barnehage i kommunen med bestemte aktiviteter for de ulike klassetrinn. Dette for å synliggjøre næringa og øke rekrutteringen. I år var det svært travelt for Lebesby skole, og derfor vil skolen besøke fiskemottak og ungdomstrinnet tar turen til smoltanleggene til høsten.

Elevene i 5. klasse lærer å egne line, og instruktør Tomas Sagen som forteller om linefiske.

Nytt datautstyr til skolene

Lebesby oppvekstsenter og Kjøllefjord skole får nå en oppgradering på datafronten når kommunen kjøper inn nye datamaskiner, skrivere og prosjektorer.

Ny IKT-medarbeider i kommunen

Lebesby kommune har fått en ny dataekspert. Inger Peterson begynte 2. mai i stillingen som IKT-konsulent etter Ståle Maurstad.

Ny telefoniløsning i kommunen

Mange har hatt problemer med å komme gjennom på telefon til blant annet legekantoret. Kommunen jobber med å få på plass ny telefoniløsning som vil bedre forholdene – både for innringere og ansatte.

Kulturmidler 2012

Årets kulturmidler er fordelt. 18 lag og foreninger rundt om i kommunen får til sammen 173 000 kroner.

Travle tider i reiselivet

Finnkirka er et populært motiv også blant hurtigruteturistene. (Foto: Øystein Ingilæ)

AV HEGE JOHANSEN

Årets travleste tid i reiselivsbransjen står for døra. Aktørene bobler over av nye idéer. Her er noen av dem.

Fugletitting på Veidnes

På Langnes gård hos Rakel og Gudmund Løkke er planer for fugletu-

risme i startgropa. En rekke sjeldne fugler hekker i området. I samarbeid med Bioforsk på Svanvik vil det i løpet av sommeren bli satt opp et fuglekickerskjul på gården.

I tillegg sysler Rakel med planer om å ta i bruk låven til turisme. Blant annet får hun i sommer besøk av en gruppe fra Finland som ønsker å besøke verdens nordligste melkebruk!

Jakter på storkveita hos Striptind

Striptind AS har inngått avtale med to tyske reiseselskap som formidler tyske fisketurister til Kjøllefjord. Gutta har gått til innkjøp av tre småbåter for utleie, og er i ferd med å pusse opp flere leiligheter på Kjøllefjord brygge.

Responsen har vært over all forventning, og resten av sommeren er tilbudet så å si fullbooket. Og tilbakemeldingene fra de som allerede har vært her er gode. Kanskje spesielt fra gjengen som ble guidet ut til feltet der storkveita står – og som kort tid etter kunne hale i land en rugg på 50 kilo. Noe å skrive hjem om!

Vandreprosjekt

Med Arctic Coast i spissen har reiselivsnæringa på Nordkyn fått 650 000 kr i tilskudd fra Innovasjon Norge til vandreprosjekt. Vandreturisme er et av Innovasjon Norges store satsingsområder innen temabasert reiseliv. I prosjektet ligger blant annet planer for merking av løyper og utarbeidelse av løypekart, samt opprusting av Foldal og Gamvik museum.

Sommer på Kunes

Tradisjonen tro blir det markering når anleggsveien åpner natt til 20. juli. Den 19. juli arrangeres det åpningsfest, med stort telt, musikk, matsalg og informasjon fra blant annet Statkraft, Fefo og den lokale reiselivsbedriften Kunes Opplevelse og Handel. Sistnevnte

Hurtigruteturister er blitt svært viktig for reiselivsnæringen i kommunen. (Foto: Jan Olav Evensen)

driver også Kunes Camping, som stod ferdig i fjor høst. Har du lyst å utforske vannveiene i området har Kunes Opplevelse og Handel også utleie av kano og båter.

Liv på Platten

Ellinor og Ailo Utsi har tatt over driften av Nordkyn Camping, eller "Platten" som den kalles lokalt. Her er de blant annet i gang med å oppgradere utearealene for å legge området bedre til rette for campingturister.

Sammen med Arctic Coast er Ellinor og Ailo med familie også i full sving med Davvi Siida, overlandsproduktet som tilbyr samiske opplevelser til hurtigruteturister. I fjor gikk hele 3000 hurtigruteturister av båten i Kjøllefjord for å besøke familien Utsis lavvu i Oksevåg.

Turistinformasjon

I år som i fjor blir det turistinformasjon på Lebesby og i Kjøllefjord. På stedet Lebesby vil turistinformasjo-

nen ha tilhold i kirka, mens informasjonen i Kjøllefjord i år er flyttet fra Kjøllefjord brygge til Strandveien 138, ved siden av hotellet.

Hurtigruteturistene står i kø for å besøke Kjøllefjord og Davvi Siida som styres av Ellinor Utsi. (Foto: Jan Olav Evensen)

Ildsjeler viktig for suksess

AV TORIL SVENDSEN,
PROSJEKTLEDER FOR LiV – LEBESBY I VEKST

- Hva kjennetegner de distriktskommunene som lykkes? Ildsjeler og optimistisk stedskultur ser ut til å være viktigere enn kommunale planer, god kommuneøkonomi og sentral beliggenhet.

En rekke distriktskommuner gjør det bra, både når det gjelder næringsutvikling og befolkningsutvikling. Distriktsenteret har bedt Telemarksforskning finne ut hva som kjennetegner disse kommunene, og rapporten som kom ut i mai peker på fire interessante hovedfunn:

- Stedlig suksess handler om *stedlig kultur*. En offensiv og optimistisk stedskultur preget alle femten casekommunene. De har blant annet kartlagt planverket i de involverte kommunene og det er *ikke* et generelt trekk ved dem at de har spesielt gode planer.
- ”Smådriftsfordeler” betyr at det er kort vei mellom idéer og beslutninger og at disse korte avstandene utnyttes. Dette innebærer også en stor grad av kunnskapsdeling og tillitsbygging på tvers av fag- og sektorgrenser.
- Lokale entreprenører, også betegnet som *ildsjeler*, har stor betydning. En rekke datakilder peker mot enkeltpersoners viktighet for betydningsfulle tiltak, nyskapsinitiativer eller nye veivalg som er blitt tatt i kommunene. Det kan være enkeltpersoner både i kommunene, politikken, næringslivet eller fra det sivile samfunnet, som gjennom det handlingsrommet de har tatt, og fått, har bidratt til ny utvikling.
- ”Fange mulighetene”. På alle steder eller kommuner oppstår det fra tid til annen, ”anledninger”. Det kan være kriser eller uforberedte muligheter. Noen griper anledningen – andre lar den drive forbi. De suksessrike kommunene ser ut til å ha hatt et særlig heldig grep med å fange mulighetene.

”Det kan ikke settes to streker under noe svar, men én strek kan brukes til å understreke noen funn – eller i alle fall spor mot interessante funn. De sporene peker mot måter å drive utvikling på. Det er ikke slik at det er kommunens beliggenhet, stedets bransjemiks, det offentlige økonomiske handlingsrommet på stedet, eller turistenes reisemønster som avgjør stedenes suksess. Det er, viser det seg, først og fremst det adferdsmønsteret

som preger folkene som bor der, som avgjør: Folk skaper steder, ikke bare gjennom sitt antall, men også ved holdninger og handlinger” (Sitat fra side 9 i rapporten ”Suksessrike distriktskommuner”)

Lebesby kommune var ikke en av de 15 casekommunene som skiller seg ut fordi de har vokst mer i bosetting og selsesetting enn resten av andre norske distriktskommuner. Vi har opplevd positiv befolkningsvekst siden 2008, har positiv vekst i flere bransjer samtidig som vi opplever store utfordringer og nedgang i andre næringer.

Gjennom fem år med næringsutviklings- og omstillingssarbeid i prosjektet

”LiV – Lebesby i Vekst” kjenner vi igjen mange av funnene som er gjort. Uten ildsjeler både innen næringsliv og det sivile samfunn, kommer vi ikke videre i utviklingen av vår flotte kommune. Reiselivsnæringa i kommunen er et eksempel på hva ildsjeler og stedlig kultur kan gi av positive ringvirkninger. Stadig nye prosjekter og idéer dukker opp, både hos enkeltpersoner og i nettverk, og næringa og kommunen har god dialog og et godt samarbeid. Vi ser også at enkeltpersoner kan bidra svært positivt til utviklingen i små bygder, noe som understreker at det hver enkelt av oss bidrar med betyr noe fra eller til.

Vi oppfordrer ildsjelene fra ulike bransjer og nettverk (også inkludert administrasjon og politikere i Lebesby kommune) til å stå på videre. Ta gjerne kontakt med oss i utviklingsprosjektet ”LiV – Lebesby i Vekst” for å diskutere saker dere brenner for. Prosjektet ”LiV – Lebesby i Vekst” er inne i sitt avsluttende år, men Lebesby kommune vil fortsatt ha næringsutvikling høyt på dagsorden når vi kommer til 2013. Vi håper derfor på en fortsatt positiv vekst innen befolkning, og at vi skal greie å løse utfordringene vi har med tilrettelegging for videre utvikling.

Fra venstre: Tony Lunnan, Andreas Wallenius, Marte Rasmussen, Sonja Paulsen, Berit Sørbo, Maria Sørbo, Steve Akselsen og Hanne Arnrup-Oien.

Ambulansepersoneell Dan Børge Weie (t.v.), Skjalg Holand, instruktør Gunnar Andersen og Ronny Harjo.)Foto: Jonny Olsen)

Ny treningsdukke

AV DAN BØRGE OLSEN

Ambulansetjenesten i Kjøllefjord har skaffet seg ei helt unik treningsdukke, takket være sponsorer i det lokale næringslivet.

All autorisert helsepersonell i Norge er selv ansvarlig for å holde seg faglig oppdatert. Dette syntes vi på ambulansen i Kjøllefjord var vanskelig med den opptreningsdukka vi hadde som var ”oppbrukt” og i dårlig forfatning. Ønsket om ei ny og avansert dukke som vi kunne trene allsidig på var stort, og etter litt undersøkelse på nett i 2008 fant vi dukken: ”Resusci Anne Simu-

lator”. Dette er ei avansert dukke som er utviklet av Leardal Medical AS i Stavanger etter forespørsel fra ambulansepersoneell i USA. Prisen på ei slik dukke er kr 80 000,- inkludert opplæring, og vi fant fort ut at her var det bare å begynne å samle inn penger!

Eget selskap

Vi er 5 stykker som jobber på ambulansen her i Kjøllefjord, og vi dannet et selskap som heter ”Ambu 22-1” og registrerte oss i Brønnøysundregisteret. Dette betyr at vårt selskap er uavhengig av vår arbeidsgiver som er Helse Finnmark, og at det kun er vi som eier og forvalter denne opptreningsdukken. Vi sendte brev til alle bedrifter i Kjøllefjord med

forespørsel om støtte til innkjøp av dukken, og håpet på det beste. Selv har vi spart pengene vi får fra Fylkeskommunen for å ha LOSA-elever i praksis hos oss. Etter 3 år med innsamlinger og egenkapital kunne vi endelig bestille dukken. Laerdal syntes vi hadde vært så flink å samle inn penger så vi fikk kr 6000,- i rabatt – noe som førte til at vi hadde akkurat nok penger til å kjøpe inn datamaskinen som vi trengte til dukken.

Opplæring

I slutten av januar i år ankom dukken, og tirsdag 6. mars hadde vi teknisk opplæring med instruktør Gunnar Andersen fra Laerdal. Han holder ca. 20 slike opplæringskurs i året, og han har aldri vært så langt nord før og syntes Kjøllefjord var en fantastisk fin plass!

Det som er spesielt med denne dukken er at man kan programmere den med diverse sykdommer/symptomer som vi kan trene på og behandle. Noen eksempler på dette kan være: hjertestans, traumepasienter, blodforgiftning, brystmerter, astma/kols, hjerreslag, blodpropp, allergi med mer. Den kan også simulere blodtrykk, lungelyder, 22 hjerterytmmer, puls, utspilt buk med mer.

Kun tre i Finnmark

”Resusci Anne Simulator” gir oss muligheten til å trene på ting som vi ellers måtte ha dratt til et sykehus for å trene på. Det er kun tre slike dukker i Finnmark: Kirkenes sykehus, Hammerfest sykehus og nå – Kjøllefjord Ambulanse. Dette er vi stolte over å ha fått til. Dukken er som sagt avansert og tar tid å lære seg å bruke, men når det er gjort så vil det gagne innbyggerne og helsepersonellet i Lebesby kommune.

Kjøllefjord Ambulanse er taknemlig for de som har bidratt til dukken, og som er private næringsdrivende i kommunen.

Leselyst på Lillehammer

AV HANNE ØIEN

I mai reiste 9. klasse ved Kjøllefjord skole til Lillehammer for å være med på Nordens største litteraturfestival.

Turen kom i stand gjennom et samarbeid mellom Den kulturelle

skolesekken Finnmark og elevene selv, som har jobbet med blant annet egen elevbedrift for å tjene penger.

Uprisen

I desember i fjor fikk klassen mulighet til å søke seg som juryklasse til Uprisen. Uprisen er en litteraturpris av og for ungdom. Ungdom anmelder bøker, og en nominasjonskomité av 3 ungdom velger ut 5 bøker. Disse fem bøkene blir så lest av juryklassene som kommer med sin dom.

2 elever fra hver juryklasse møtes i en storjury og

skal fremme klassens favorittbok for prisen deles ut til en heldig vinner. Våre representanter i storjuryen var Mads Berg Nilsen og Sade Koivumäki. Mads har trukket fram storjurymøtet som det beste med hele turen: det var fantastisk å være del av en saklig diskusjon om litteratur.

Og vinneren er...

Felles for de nominerte bøkene er at de er dystre. Samfunnet slik vi kjenner det fungerer ikke lenger og hvordan greier hovedpersonene å tilpasse seg eller overvinne denne situasjonen? Vår klasse hadde Terje Torkildsens Dystopia 3 som favoritt og det var også denne boken som vant.

Tid for ettertanke ved domkirka i Oslo. (Foto: Hanne Øien)

Mange inntrykk

Klassen deltok også på andre arrangementer under festivalen: Translunar Paradise var et skuespill uten ord. En reise for livet var en fortelling av to gutter om deres flukt fra Afghanistan til Norge, denne gjorde sterkt inntrykk på flere. Elevene fikk også møte forfatterne bak bøkene på forfattermøter, der elevene hadde forberedt spørsmål til hver av dem.

Elevene har sagt at turen har skapt større engasjement for litteratur og det kom tydelig fram da de benyttet anledningen til å diskutere litteratur med forfatterne mens de ventet på bussen.

Oslo

Etter Lillehammer gikk turen til Oslo. Her hadde vi en dag til egen forlystelse. Dagen ble brukt til shopping og "kjendisjakt". Flott var det av flere av elevene på eget initiativ besøkte slottet, var for å se på ødeleggelsene ved regjeringskvartalet og fikk med seg deler av Hillary Clinton sitt Norgesbesøk. Det ble også tid til ettertanke da vi la ned blomster ved Domkirka for å minnes 22. juli ofrene. Lørdagen ble tilbrakt på Tusenfryd før noen dro for å se landskampen mellom

Norge og Kroatia. Ulempen var bare at de gikk litt før kampslutt for å nå T-banen og hørte jubelbruset etter Norges scoring på utsiden av Ullevål...

William leser.
(Foto: Hanne Øien)

Bli med og trim! oppfordrer aksjonsgruppa. (Foto: Hanne Øien)

Ut å gå!

AV INGUNN SØRBØ/HEGE JOHANSEN

Kommunens innbyggere inviteres nå til å hive seg med på ”Kom i form” – en lavterskel trimaksjon dratt i gang av et knippe spreke damer i Kjøllefjord.

Det er Kjøllefjord svømmeklubb som har tatt initiativ til aksjonen. Med seg på laget har de fått kommunens prosjektleder for forebyggende helse Gerd Elin Øien, samt det lokale næringslivet. Nå håper de å få med seg hele befolkningen også.

Trimkort og premier

Ifølge aksjonsgruppa er målet med aksjonen å få flest mulig til å la bilen stå, og heller ta beina fatt. Jo flere turer, jo bedre blir formen og helsa. Trimaksjonen varer i tidsrommet 15. mai til 1. oktober. Det er gratis å delta, og alle som vil være med kan hente et trimkort på butikker rundt om i kommunen.

Så langt har responsen vært overveldende. ”Vi har vært nødt til å trykke opp flere trimkort – så langt har vi fått laget 500. Og nye forsyninger med kort er blitt sendt til Veidnes, Lebesby og Peto,” sier Gerd Elin Øien.

Som en ekstra motivasjon vil alle som har gjennomført minimum 30 trimturer i løpet av perioden være med i trekningen av

flotte premier sponset av næringslivet, deriblant to sykler.

Hva er så en trimtur?

Det er opp til den enkelte deltaker å definere selv, ifølge aksjonsgruppa. Et eksempel kan være hvis du er en av dem som har brukt bilen for å komme deg på jobb, men nå bestemmer deg for å sykle eller gå. Da teller det som en trimtur.

”Vi vet at det å komme seg ut i naturen, ut i frisk luft, og få brukt kroppen gjør underverker for både kropp og sjel. Gå eller sykle i lag, eller hver for dere. Vi håper at folk drar hverandre med ut på tur. Det er lettere for mange hvis man er flere som trimmer sammen,” sier jentene bak aksjonen.

Har du spørsmål til trimaksjonen, kan du kontakte Gerd Elin Øien i Lebesby kommune.

Her får du tak i trimkortet

Veidnes	Hos Rakel på Veidnes bygdehandel
Kunes	Kunes Handel
Lebesby	Bøgebergs landhandel
Dyffjord	Sammensurium
Kjøllefjord	Peto og Lystfiskern

Trimaksjonens slagord;

«Kom i form
La bilen stå,
Sykle eller gå.
Miljøet blir bra,
Vi blir glad
Formen kommer,
Før det blir sommer!»

Kjøllefjord Storband

27. - 30. juni

Blandet drops

AV JONNY OLSEN

Programmet for Chrisfestivalen 2012 er i år en god blanding av musikkstiler.

I år åpner vi med kirkekoncert onsdag 27. juni. Festivalledelsen fikk tidlig en henvendelse fra en kar ved navnet Torstein Fagerli som gjerne ville spille en konsert som var oppført på Varangerfestivalen 2011. Prosjektet heter ”Leonard Cohen på Engelsk”, og består av det er 9 stk musikere fra Vadsø. Bandet som entrer kirken og vil sette festivalen i gang med stemningsfull musikk fra Leonard Cohens liv.

Torsdagen 28. juni er vi i gang på Foldal der vi åpner festivalen med Kjøllefjords eget storband. I år har storbandet lagt vekt på låter med vokal, så vi kan forvente oss tre lokale vokalister som kommer til å gi oss bakoversveis. Etter storbandet kommer den legendariske Mari Boine på scenen, med seg har ho hun bandet sitt som kommer til å gi oss 90 minutter med gåsehud. Etter Mari Boine kommer Kjøllefjordgutten John Anders Bredesen som har et stjernelag av musikere med seg. Mr. Bredesen er i storform, så vi gleder oss vilt.

Fredagen 29. juni starter med Christianssand String Swing Ensemble, som i vant stil vil gi alt på scenen. CSSE har gledet seg i et helt år til og å komme tilbake, dem kommer rett fra Festspillene i Nord Norge og opp til oss for å få ”stadion brølet” som dem kaller det. Etter CSSE kommer Jorun Bøgeberg Trio som leker seg i mellom country/ og blues sjangeren sjangerne med egenkomponerte låter. Kvelden avsluttes med ”ELB” som kommer hovedsaken fra Alta., det Det blir 7 stk på scenen som kommer til og å få parketten på dansegulvet til å krølle seg ☺

Lørdag 30. juni er siste dagen på Foldal, i år er det Geggen Mauno, ”Finnmarks kystrocker”, fra Hammerfest som starter kvelden med egenkomponert musikk. Etter Geggen er vi klar for Violet Road, som kommer til og å flytte Foldal et par meter mot klubbenKlubben, den som ikke får fot av dette bandet er i alle fall ikke på Foldal. Festivalen avsluttes med Honningsvåg bandet Moillrock som blir spådd en strålende karriere innen musikk, nu tror jeg Liv Jorun kommer til og å prøve å teipe Foldal fast i grunnmuren. Da er festivalen over og vi kan gå lykkelig hjem og vente på 2013.

Chrisfestivalen
27. - 30. juni. 2012.

Mari Boine
CSSE
Violet Road
"ELB"
Moillrock
Torstein Fagerli
"The Bredis Band"
Jorun Bøgeberg Trio
Kjøllefjord Storband
Geggen Mauno Band

Chrisfestivalen
27. - 30. juni. 2012.

Onsdag 27. juni Kirkekonert - Kr. 150.-
Torstein Fagerli - "Leonard Cohen på Engelsk"

Torsdag 28. juni Foldal - Kr. 450.-
- Kjøllefjord Storband
- Mari Boine
- "The Bredis Band"

Fredag 29. juni Foldal - Kr. 450.-
- CSSE
- Jorun Bøgeberg Trio
- "ELB"

Lørdag 30. juni Foldal - Kr. 450.-
- Geggen Mauno Band
- Violet Road
- Moillrock

"Festivalpass" Foldal - Kr. 1000.-
"Kirkekonert" - Kr. 150.-

Kjøllefjord

Dagsprogram til festivaluken

Mandag 25. juni

Kl.15.00 – Malerkurs med Igor Filippov på Christensen.

Tirsdag 26. juni

Kl. 15.00 – Malerkurs med Igor Filippov på Christensen.

Kl. 20.00 – Ungdomskonsert på hotel Nordkyn

Onsdag 27. juni

Kl.15.00 – Malerkurs med Igor Filippov på Christensen.

Tordag 28. juni

Kunstutstilling med Lisbeth og Kurt Eriksen på Foldal.

(kommer oppslag)

Kl.11.00 – Åpen dag med Politiet, ambulansen og brannvesenet.

Kl.11.00 – Workshop (Hip Hop) med Alexander Paulsen i lokalene til Forumet.

Kl.15.00 – Malerkurs med Igor Filippov på Christensen-bruket

Kl.17.00 – Sykkelrebus for hele familien, max 2 voksne pr. lag. Oppstart ved torget.

kl. 17:00 – Barnas kunstutstilling – malerier, tegninger og trykk fra årets kunstscole på Christensen

Fredag 29. juni

Billedkavalkade på helsesenteret. (kommer oppslag)

Kunstutstilling med Lisbeth og Kurt Eriksen på Foldal.

(kommer oppslag)

Kl.10.30 – Allsang med Leo Leonardsen i festivalteltet.

Kl.11.00 – Workshop (Hip Hop) med Alexander Paulsen i lokalene til Forumet.

Kl. 13-15.00 – Kommunen arrangerer ”Kom hjem treff” i festivalteltet.

Muligheter for tur med hest og vogn i sentrum.

Igor Filippov

Sykkelrebus. (Illustrasjonsfoto)

Leo Leonardsen

Lørdag 30. juni

Kunstutstilling med Lisbeth og Kurt Eriksen på Foldal. (kommer oppslag)

Kl. 11.00 – Spiller Leo Leonardsen på helsesenteret.

Kl. 12.00 – Underholdning i festivalteltet av Workshopen, og andre musikkere. Servering ved Kystlaget.

Kl. 11-14.00 – Bruktmarked på torget. Ved dårlig vær flyttes markedet inn på kinoen.

Kl. 14.00 – Paintball på fotballbanen.

Kl. 14-17.00 – Thaimatbuffet på samf.huset.

Muligheter for tur med hest og vogn i sentrum.

Søndag 01. juli

Kl. 12.30 – Nordkyn turlag arrangerer en tur fra Molvikvannet til Rødbergodden. Oppmøte ved skjøtningsberg veien.

Paintball. (Illustrasjonsfoto)

Fra venstre; Khongsuk Vevang, Nittaya Mikkelsen (Mehamn), Nipada Angell, Tassanee Ngasaengrit, Ratana Fredagsvik, Riam K. Jensen, Manee Jensen og Somjit Akselsen. (Foto: Toril Svendsen)

Jens-Anton Horst i sin frodige hage i Telthusbakken i Oslo. Der blomstrer trær, busker og blomster, og om høsten kan han høste fruktene av sitt arbeide fra våren og sommeren. Oslo 2012. (Foto: Gulla Nyheim Gramstad.)

Horsts hage

AV GULLA NYHEIM GRAMSTAD

Jens-Anton Horst, med bindestrek, et navn både faren og bestefaren bar. Født i Kjøllefjord, oppvokst der og i Tromsø, bor nå i Oslo hvor han lever sitt fredelige liv som pensjonist.

I sommerhalvåret er han travelt opptatt med sine vekster i sin frodige hageparsell.

Horsts hage er en oase midt i tjukkeste Oslo. Her vokser Camassia, stjernehyasint, en indiansk matplante; der sås det urter og grønnsaker og dyrkes frem sjeldne planter. Der tar Jens-Anton fra Kjøllefjord en hyggelig prat med

nabo Karin, hun også nordfra, fra Vesterålen, og der dyrker han sine tulipaner, bærbusker og frukttrær. En senker øyeblikkelig skuldrene når en kommer innenfor gjerdet og ser blomster, syriner og andre trær smykke området. Ja, var det ikke 150 kg Aromaepler han hadde høstet bare fra ett tre i fjor og nesten like mye plommer? Selv bor Horst bare fem minutter unna all denne herligheten. Det er en forutsetning for å få ha en slik parsell, at en bor i området Grünerløkka.

Grünerløkka er et hipt sted å bo, sagt på de unges språk. Fra å være nedslitt østkant for ca. 15-20 år siden, er det nå gjennom byfornyelse og innflytting av unge driftige mennesker blitt en svært attraktiv bydel i Oslo. Der bor han i fjerde etasje med

balkong og utsikt til en bakgård som beboerne selv har forvandlet fra dystert grått, til en fargerik lund av trær og busker. Like til en duftende syrin fra Slottsparken har funnet veien til en trivelig bakgård på Grünerløkka. På balkongen sitter Jens-Anton i lune sommerkvelder og følger med den enslige flaggermusen som har et hjem under taket. Hver aften flyr den ut på matjakt. Den beveger seg i svingende sirkler over gården og finner nok insekter til å stille sulten for den dagen. År etter år kommer den igjen og finner frem til hjemmet sitt under taket i Helgesens gate.

Bopelen til Jens-Anton er en smakfull leilighet fylt av bøker og kunst. Han byr på kaffe eller te. Ikke hvilken som helst-te, nei. Han følger familietradisjonen og impor-

terer selv ekte China tea fra London. Det har familien Horst gjort fra 1880-årene. Teen er svart og smaker fortreffelig.

SCHRØDER OG HORST

Jens-Anton Horst er født i Kjøllefjord i 1944. Han er sønn av Inger, født Schrøder og Jens-Anton Horst. Jens-Anton er en av tre søsken. Lisbeth, den eldste, døde plutselig av blodforgiftning i år 2000, kun 59 år gammel. Christian Fredrik er syv år yngre enn

Jens-Anton. Han er direktør i Fornying- og administrasjonsdepartementet, og jobbet med sikring av regjeringskvartalet med blant annet stengning av Grubbegata, før terroren skjedde 22. juli i fjor. Kontoret hans ble delvis utbombet, men han var ikke på jobb akkurat da. Christian Fredrik bor på Nesodden i Akershus. Ingen av søsknene har barn.

Inger Schrøder Horst var fra Trondheim. Hun var født i 1912 og døde i 2002. Inger var søster til Knut Schrøder, som var distriktslege i Lebesby fra 1935 - 1943. Hun holdt på med sin utdannelse som Røde Kors sykepleier, da broren skrev og ba henne komme til Kjøllefjord for å hjelpe ham. Der traff hun kjøllefjordingen Jens-Anton Horst, en svær kar på nærmere to meter. Det ble kjærlighet og ekteskap og en tilværelse som kjøpmannsfrue i Kjøllefjord. Det vil si at ektemannen bestyrte firma Trygve Nissen, som Ragnvald Tapper tok over bestyrelsen av, etter Horst. Fra 1950 - 55 var Jens-Anton Horst bestyrer av Lysverket i Kjøllefjord.

Det var et ganske annerledes, men et eventyrlig liv som byjenta Inger Schrøder fikk oppleve i Kjøllefjord. Knut Schrøder beskriver henne i et brev fra 1936, som sjømann og ei uredd dame, som sov uforstyrrelig på en benk i ruffen, om båten rullet aldri så mye. De to fisket en gang 200 kg stortorsk, som Inger bløgget med stor entusiasme.

Uredd var hun blitt etter en op-

pvekst med to søstre og tre brødre, som fant på de mest halsbrekkende ting for å skremme familiens hushjelper i Trondheim. En gang hang de Inger ut av vinduet i fjerde etasje i bygården, så løp de inn og varslet hushjelpen som hadde ansvaret for ungene. Det stakkars mennesket fikk nervesammenbrudd og sa opp allerede dagen etter.

I Kjøllefjord var hun sammen med broren på legebesøk innover i Laksefjorden. Der kom de engang inn til en gammel døende mann i Adamsfjord. I sengen hans fant man en masse rubler. Det kunne vært en formue, men pengene var ingenting verdt etter den russiske revolusjonen i 1917.

Jens-Anton Horst var født i 1899 og døde i 1988, 89 år gammel. Han var enkemann da Inger kom inn i hans liv. Han hadde vært gift kun i ett år da kona døde i barsel. Datteren vokste opp i Honningsvåg hos sin mors familie. Hun heter Bergliot Horst Søraker, er enke på 83 år og bor i dag i Tvedestrand. Da hun var barn var hun ofte på feriebesøk hos farens familie i Kjøllefjord.

Det var forbudt å ha radio under krigen 1940-45. Horst plantet en radio gjemt i en sildetønne på kaia, og ga folk et hint om den. Dit gikk de da og hørte nyheter. Selv lyttet han ikke, han måtte være forsiktig, da han var et slags bindeledd mellom befolkningen og tyskerne. Jens-Anton tror at han var bindeledd fordi faren bar det tyske navnet Horst.

Faren ble ofte tilkalt når noen lå for døden. Folk stolte på ham og ga han ofte penger som skulle leveres til kirka eller til slektninger av den døende.

DRUER UNDER KAIA OG ROTTER PÅ LAGERET

Jens-Anton junior vokste opp i etterkrigstidens Kjøllefjord, til han som 11-åring flyttet til Tromsø sammen med resten av familien. Det var en oppvekst fylt av frihet og vågale opplevelser. Men han undret seg over at enkelte barn ikke

Jens-Anton Horst med røde sokker, strikket av Kaia Henningsen, Kjøllefjord i 1960-årene. Sokkene har han tatt godt vare på og de brukes kun ved spesielle anledninger. Oslo, mai 2012. (Foto: Gulla Nyheim Gramstad.)

fikk gjøre de samme morsomme tingene som han fikk lov til, som å gå på kino. De fikk heller ikke lov til å leke med han. Det var på grunn av foreldrenes religiøse bakgrunn.

- Vi ungene ble sluppet ut om morgenen sammen med hunden, og kom vi ikke hjem før kirkeklokka kimte klokken syv, så regnet foreldrene mine med at både vi og hunden hadde fått mat et annet sted, ler Jens-Anton.

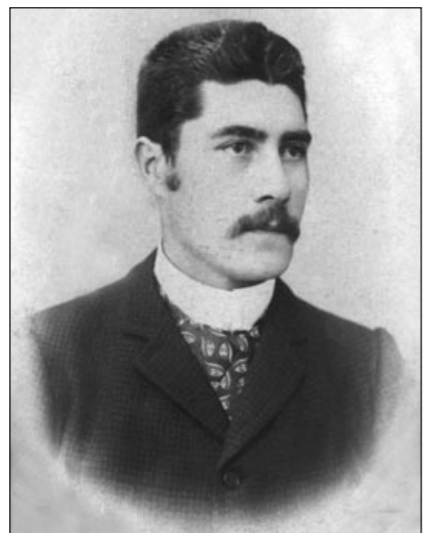
Han var med å skar torsketunger som ungene i Kjøllefjord alltid har gjort. En gang kjøpte han og en kamerat druer for pengene de hadde tjent. Så klatret de på sleipe stolper under Nissenkaia, hvor alle druen ble fortært. Det ble druer i meste laget, så selv i dag grøsser han ved tanken på å sette til livs ei drue. Bananbrus derimot, på gul flaske, det var barndommens favoritt drikk. Det var det beste han kunne få.

Lageret på butikken var en spennende lekeplass. En dag sa faren til moren at det var kommet rotter inn på lageret. Det var spist biter av en stor rund goudaost som var lagret der. Moren inn for å undersøke saken.

- Det er ikke rotter, det er merker etter barnetenner, sa hun. Da måtte vi til pers. Det var en palletralle på

Jens-Anton med lyse krøller. Her er han 1 år og 2 måneder. Familien Horst var evakuert til Ingers familie i Levanger. Bildet er tatt i 1945.

Jens-Anton Horst bærer samme navn som faren og bestefaren. Dette er bestefaren som bodde i Kjøllefjord og ligger begravet her. Han var født i 1872 og døde i 1932.

Inger Schröder med kjørerain på Finnmarksvidda. Hun fartet mye omkring sammen med sin bror, distriktslegen. Han forteller om dette i et brev han skrev til venner sørpå i 1936. (Foto: Knut Schröder.)

lageret, og der satte vi ei pappeske opp på trallen. To av oss satt i esken mens en kamerat raste rundt med trallen til forskjellige ”stoppesteder”. Ved Osteland skulle vi bite et stykke av ost. Så raste vi videre og stoppet ved Vondlukkland. Der måtte vi ta av korken på salmiakkflasken og lukte på den.

Oppfinnsomheten var uten grenser, og som regel gikk det bra, Jens-Anton kan huske én ulykke. Det var en gutt som ble truffet av en sprettert og ble blind på det ene øyet.

RUSSERGRAVEN PÅ MÅRØYA

Om vinteren skulle veiene brøytes. Da brøytebilen kom, gjemte barna seg i sneskavlene og konkurrerte hvem som våget å ha hodet nærmest mulig kanten mot veien. Der var det selvsagt størst mulighet for å bli drept. De stakk hodet frem innimellom for å følge med bilen. Ble de oppdaget kjefet sjåføren og løp etter dem; han var nok livredd for å skade de dumdristige ungene.

Mårøya var et deilig sted. Jens-Anton husker den klare sjøen der de seilte inn i bukten og hvor tangen fløt i strandkanten. På øya fantes ei spennende russergrav med kors på, og der var plassen for bærsanking. Familien plukket multer som ble syltet i tønner. En gang overrasket de ei ku som stod på hodet i tønna og mesket seg med godsakene, mens saften rant nedover mulen. Alt strevet hadde vært forgjeves. Jaja, sa moren Inger lakonisk, da får vi bli en dag til. Multer var det rikelig av.

Foreldrene tok til seg en gutt i Kjøllefjord, han fikk klær og han spiste hos dem. De betraktet han som sin sønn, men han bodde hjemme hos sin mor, som var enke med mange barn. Det var mange som slet økonomisk i årene etter at den andre verdenskrig var slutt.

EN ELSKET LÆRERINNE

- Kjølås Karlsen må du skrive om, sier Jens-Anton. Vi elsket henne. Hun var forut for sin tid. Der var

det ingen karakterer, alle fikk S. Hun tegnet regning, en møller som bar to sekker mel, veldig enkelt å forstå, så alle forstod. I langfrimuttet tok hun kåpa over hodet, og så fikk vi kaste sneballer på henne, men uten stein i. Vi hadde ikke timeplan. Når vi kom på skolen hadde vi avstemning om vi skulle ha norsk eller regning. Hun tok oss med hjem og viste oss at det var bedre med tran over den kokte fisken enn smør. Det var et bedre kosthold. Jeg var glad i å lese, så jeg hadde lest ut hele Folkeskolens pensum i norsk da jeg gikk ut av fjerde klasse. Å pensjonere seg var noe tull, det nektet hun. Tordis Kjølås Karlsen gjorde som hun ville. Det må være mange som har en historie å fortelle om henne, hun var fantastisk, avslutter Jens-Anton.

DEN FRITT-TALENDE HUSHJELPEN

Kaia, gift Henningsen, var hushjelp i familien, men noen underdanig person var hun ikke. Hun var ikke typen som kom der og neiet og sa fru Horst, forteller Jens-Anton. Han hadde stor respekt for damen. Og han var redd henne når hun satte de mørke øynene i han, særlig hvis samvittigheten ikke var helt ren.

- Jeg fortalte min mor det senere i livet og hun svarte: Hva tror du jeg var? For det var slik, hadde Kaia bestemt noe, så kunne ikke mor komme å si noe annet. Nei, da ble det slik Kaia hadde bestemt.

Men familien var svært glad i Kaia og holdt siden kontakt med henne gjennom alle år. Jens-Anton viser frem røde sokker som han har tatt vare på fra 1960-årene. Hun strikket sokker og ga familien i julegave, og sokkene skulle være røde. Når hun var i Tromsø bodde hun hos dem. Men sin samiske bakgrunn hadde Kaia problemer med, hun fornektet den og mente også at den samiske sangeren Mari Boine ikke burde stikke seg frem slik hun gjorde.

- Da jeg skulle på Folkeskolens

En klar februardmorgen i Kjøllefjord. Lys røyk siver opp fra skorsteinene. Den gamle kirken fra 1738 sees på midten av bildet. Bak kirken sees sykestua fra 1924, en gave fra Norges Røde Kors. Kjøllefjord i slutten av 1930-årene. (Foto: Knut Schröder.)

40-årsjubileum i Kjøllefjord i 1998 ringte jeg Kaia, som jeg ikke hadde sett på 15-20 år. Jeg sa jeg hadde bestemt meg for å komme til treffet, og det visste hun jo allerede alt om. Hun visste det meste, fordi hun bodde midt i bukta og hadde kontroll. Kommer du først i morra? Det er mange som har kommet allerede nå, og dem har begynt å fæste, sa hun.

Hun åpnet selv da jeg banket på døren.

- E det du? Kor gammel du har blitt. Å så har du ikke hår på haue, var velkomstordene fra den forhenværende hushjelpen. Hvilken mottagelse tenkte jeg. Jens-Anton ler så han rister. Han er begeistret for det han kaller den finnmarkske direkteteten.

KLASSETREFF

Etter at familien Horst flyttet fra Kjøllefjord i 1955 reiste de aldri tilbake dit, ikke engang på ferie. Moren sa hun ville ikke tilbake som turist. Jens-Antons første møte

med Kjøllefjord som voksen var på klassetreffet i 1998. Da fløy han til Lakselv og leide bil som han kjørte med utover Nordkynhalvøya. Det var 30 varmegrader, han følte han var alene i verden sammen med reinsdyrene. Han oppsøkte stedet der de hadde hatt hytte, gikk ut av bilen og rulla seg i mosen. Det var en stor opplevelse å være tilbake. Og Kjøllefjord var akkurat slik som han husket stedet han forlot som 11-åring. Han likte seg der med bibliotek og andre fasiliteter. Venner hadde sagt at han ville bli skuffet når han kom tilbake, det ville ikke være slik som før. Men Jens-Anton ble langt fra skuffet.

- Det var fantastisk. På invitasjonen stod det: Vi møtes ved et bål i fjæra kl 19. Det stod ikke noe om værforbehold, vi skulle møtes uansett vær. Det husker jeg også fra min barndom. Været var aldri noen hindring. Jeg møtte en imponerende gjeng. Mange var vokst opp under vanskelige forhold, men det var blitt

noe av alle. Det var ingen tapere blant dem.

- I min barndom var det vanskelig å komme til Finnkjerka. Vi pleide å dra til ei rullesteinsstrand på den andre siden av fjorden. Det var så vakkert der, med steinene og det krystallklare vannet. Der tente vi bål og fisket. Under 40-årsjubileet var jeg for første gang på Finnkjerka. Den er utrolig flott. Alle som var med gikk jo berserk og begynte å plukke stein i ryggsekker og poser. Da vi skulle tilbake i båten fikk vi beskjed om å kaste alle steinene. Vi kunne jo ikke risikere å senke båten. Da ble det jammer og protester. Jens-Anton smiler av de gode minnene fra møte med gamle skolekamerater i 1998.

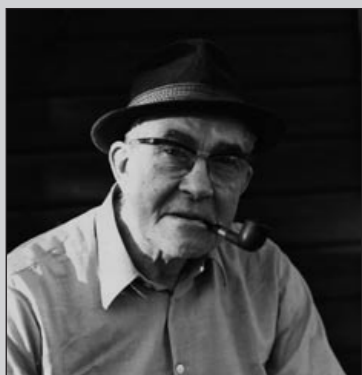
Gjengen kjørte til Skjøtningberg klokken fire om morgenen. Det var varmt og vakkert. Jens-Anton hadde aldri vært der før, men hørt mye om stedet, da Horst er i familie med Klykkens fra Skjøtningberg.

Kaia Henningsen. En dyktig og respektert hushjelp hos familien Inger og Jens-Anton Horst i Kjøllefjord. Her står hun ved ei usedvanlig kraftig bjørk i Adamsfjord. (Foto fra 1990-årene.)

Inger Horst ute med hunden i snøfokket. Hun smiler like blidt. Her er hun på kveldsvisitt hos sin bror Knut Schröder. Kjøllefjord i slutten av 1930-årene. (Foto: Knut Schröder.)

Jens-Anton Horst, den eldre. Her er han ved fiskehytta på Langnes, ved flyplassen i Tromsø. Hytta vant Jens-Antons bror Birger sammen med skatteinspektøren i Tromsø. Tromsø i 1970-årene.

Jens-Anton Horst den eldre og den yngre utenfor brakka som var både hjem og butikk. Døren til høyre er inn til leiligheten hvor familien bodde. Over den henger en stang til å henge ryperne som faren skjøt. Han var en ivrig jeger. Til venstre gikk en inn i butikken. Det er satt trestykker på tvers i døren for å hindre rotter i å komme inn. Kjøllefjord ca. 1948-49. (Foto: Knut Schröder.)

SØSTRENE HORST

I Tromsø bodde farens tre ugifte søstre som drev manufakturforretningen Søstrene Horst, sammen med broren Birger. Den lå i første etasje i Storgaten 48. De tre søstre bodde i andre etasje. Der levde de tett sammen hele livet. De delte til og med soverom, med hver sin seng på hver sin vegg. Margrethe, som var liten og pukkelrygget, gikk opp en trapp til sengen sin, og lå som på en trone mellom de to andre sengene. I stuen hang en lysekroner i taket. I kronen var det en drueklase, og når søstrene trykket på to av druene ringte det på kjøkkenet, og hushjelpen Astrid fra Kvæfjord kom da inn.

Det var stil på forretningskvinnene. De var kjente ansikter i byen. Hver søndag gikk de i kirken iført kåper med mink-krave, og sort hatt med slør og fjær. Etterpå gikk de hjem og tok seg en pjolter. Da de døde, var alle i 80-årene, og det skjedde i løpet av ett år.

Journalist Arne Hestenes, som var Tromsøgutt, skrev i boken Florett om søstrene Horst:

Søstrene Horst, en mørk manufakturforretning, tungt bestigelig fire trinn over fortauet, før man åpnet døren inn til det dystre lokale, med sin tørre lukt av ærbødig dynasti. Ingen gledens forretning kan man vel si, - de tre søstre,

sortkledd, som var for dem tilværelsen en eneste uutholdelig begravelse, vagget tungsindig hen til de nedslående hyller, og hva tok de fram: lutter sorte stoffer, sort ull, og de la alt på den dystre disk og målte med begredelige bevegelser den dobbelt-vevde sorg de hadde å fallby.

Den store humoristen Hestenes innrømmer på slutten av omtalen av søstrene Horst, at denne beskrivelsen er en gjennomskuelig mild hevn for skolegenserne som ble kjøpt der, og som klødde slik i halsen. Han var vel ømfintlig for ull antagelig.

Da søstrene døde skrev broren Birger til Jens-Anton Horst i Kjøllefjord og ba han komme til Tromsø for å være med å drive butikken. Kort tid etterpå døde også Birger, og da tok foreldrene over forretningen som de fortsatte å drive frem til 1970-årene. Der vokste Jens-Anton den yngre opp. Tromsø, Nordens Paris var en travel og utadvent by, en morsom by å vokse opp i. Der hadde de ikke fortau, men trottoar.

Etter gymnaset reiste han til Steinkjer i militæret. Deretter ble det Harstad hvor han meldte seg inn på hundeskolen og ble sendt til Drøbak for å ta utdannelsen der. Var hundefører i Gaza på grensen til Israel, fra 1966-67. Han kom hjem til Norge like før 6-dagers

Inger Schröder i legeboligen til Knut Schröder. Legg merke til vannpumpen og utslagsvasken med Sand, Sæpe og Soda i krukken. Inger bærer et blått skjert med hvite prikker, et skjert sønnen husker hun hadde i mange år. Hunden tilhørte Jens-Anton Horst og bildet heter Forventning. Det kan en se på hunden, som forventer noe fra kurven Inger bærer. Kjøllefjord 1937-38, før Inger giftet seg. (Foto: Knut Schröder. Han var en eminent fotograf.)

krigen brøt ut i 1967.

Deretter dro Jens-Anton til Gøteborg hvor han utdannet seg til kjemiingeniør. Forskningskonsernet Sintef ble hans arbeidssted frem til han gikk av med pensjon, 62 år gammel. Han jobbet med fysisk metallurgi, med spesialisering på metalloverflater, og på andre materialer. Eksempelvis hvordan trykksverte sitter på papir eller plast, for å finne ut hvordan trykksverte skal sitte uten å kunne bli gnidd bort. Var med på å utvikle metoder for å få aluminium til å se blankere ut, for eksempel i sammenligning med fornikling.

- Jeg ble så spesialisert, at når vi var på verdenskonferanser, ble vi klar over at vi gjerne var en liten gruppe på ca. 300 personer som hadde denne kompetansen i hele verden, forteller Jens-Anton.

JORDBÆRSTEDET

Jens-Anton Horst har velfylte bokhyller. Der fordyper han seg. Han har vært en lesehest fra han var barn. Han er ikke redd for å kjede seg, ei bok er alltid for hånden, hjemme eller ute på reiser. Og i sommerhalvåret hiver han seg på sykkelen og drar til sitt "jordbærsted", til parsellen i Telthusbakken ved gamle Aker kirke. Der venter alle vekstene, også ugresset som han fører en evig kamp mot. Det har han tydeligvis ikke noe i mot. Det brede smilet avslører at her, akkurat her er det meget godt å være.

Fra venstre: Lisbeth Horst og en ukjent venninne mens de drikker brus, og Jens-Anton Horst. Bak vises en stabel trelast. Det er gjenreisningstid i Finnmark. Kjøllefjord ca. 1948.

En alvorlig familie Horst samlet for fotografering. Kun Fredrik og Inger trekker på smilebåndet. Fra venstre Fredrik Horst. Bak, hans kone Thea Horst. Jens-Anton står og holder hånden på skulderen til farens søster, Nancy. En tante han var svært glad i. I midten, tanten Margrethe, som var pukkelrygget. Deretter tante Thalla, som var populær blant barna. Jens-Anton Horst ved siden av. Bak står hans kone Inger og Jens-Antons bror Birger. Tromsø i begynnelsen av 1950-årene.

Fra venstre skimtes Jens-Anton Horst, broren Christian Fredrik Horst, fetteren Knut Einar Schröder og en eldre Inger Horst. Lillehammer, mai 1999.

Kunstnerspire: Brikt Lyngedal var en av mange som stakk innom kunstsolen i sommer. (Foto: Igor Filippov)

Maleriet Italy fra Igor Filippovs utstilling Polar Stories.

Kunstsommer på Christensen

AV HEGE JOHANSEN

Liv og røre ved Galleri Christensen er blitt et sikkert sommertegn i Kjøllefjord. Så også i år.

Årets sommerprogram ved det gamle Christensenbruket rommer både kunstscole, håndverksbutikk, maleri- og fotoutstillinger.

Sommerskole

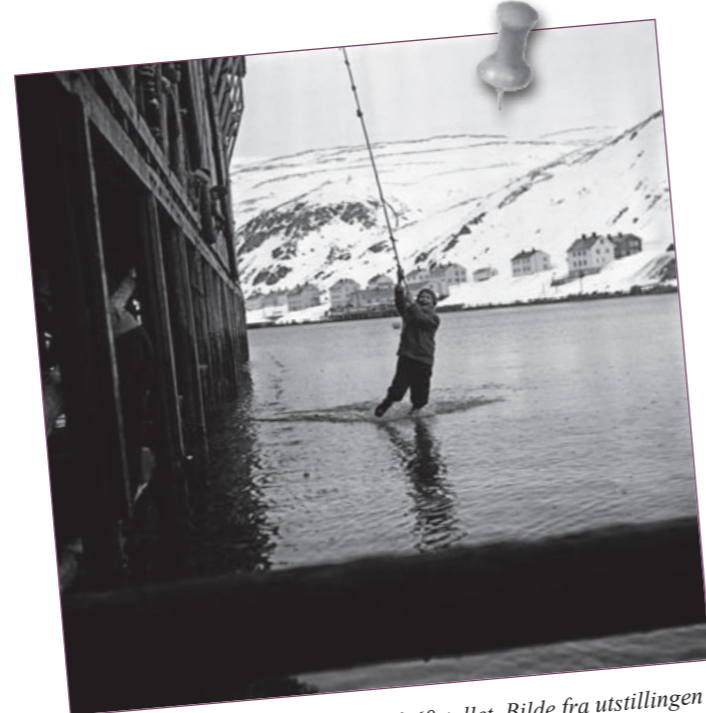
I juni har den russiske kunstneren Igor Filippov undervist i tegning, maling og komposisjon. Dette er den fjerde sommeren dyktige Igor arrangerer kunstscole, og i år har et stort antall unge lokale kunstnerspirer deltatt.

Polarhistorier

Igor Filippov står også bak en utstilling av malerier og etsinger – Polar Stories. Som gutt ble Igor inspirert av filmen "The Red Tent" som blant annet omhandler Roald Amundsen. Utstillingen gjenspeiler hans fascinasjon for polare strøk og polarhelter. De vakre bildene er til salgs hos Galleri Christensen.

50 siden 60

27. juni avløses Polar Stories av fotoutstillingen "50 siden 60". Utstillingen består av 50 bilder fra 1960-tallets Kjøllefjord, tatt av de unge fotografene Erling og Birger Amundsen. Her er det nok mange som vil kjenne seg igjen, for som Birger sier: "Erling og jeg var over alt, og mange av bildene viser våre jevngamle kamrater i lek."

En helt vanlig aktivitet for barn på 60-tallet. Bilde fra utstillingen 50 siden 60. (Foto: Birger Amundsen)

Birger sier de ser frem til å stille ut bildene i Kjøllefjord. "For meg og min bror er det en stor glede å kunne bidra på stedet som har betydd så mye for oss, og som fortsatt gjør det."

I slutten av juli flyttes utstillingen til Foldalbruket, hvor den vil henge frem til høsten.

Butikk

I slutten av juni åpner også sommerbutikken på Christensenloftet, hvor det blir salg av håndverksprodukter

Siden sist

Folkemøte

Havneplanene som ble lagt fram under et folkemøte i Kjøllefjord 10. mai trakk mange tilhørere. Spørsmålene som ble drøftet var hvor skal det nye industriområdet i Kjøllefjord etableres. (Foto: Øystein Ingilæ)

Tid for båtliv

Sommer er tid for båtliv. Bjørn Nilsen i småbåtforeningen ser fram til en sesong med mye godvær, og regner med mange flotte turer i løpet av sommeren.

(Foto: Richard Akselsen)

Hysefiske

Etter en hektisk torskesesong, er lineflåten nå i gang med hysefiske. Det gir arbeid for de ansatte ved Norway Seafoods anlegg.

(Foto: Bendik Hamsund)

7. klasse besøkte smoltanleggene i april

I vår har 7.klasse besøkt smoltanleggene, og blant annet fått høre hvordan man går fram når millioner av laksesmolt skal vaksineres for hånd. Her er Karine, Emma og Nora ved vaksineringsbordet hos Grieg i Landersfjord. (Foto: Hege Johansen)

Kunstscole

Fornøyde barn har fylt opp Galleri Christensen for å delta på tegne- og malescole. (Foto: Igor Filippov)

Kom til Dyfjord i august

Fra den 6. -11. august arrangerer vi Dyfjorddager. Vi inviterer alle som har lyst til å komme innom for å oppleve hva i all verden det er som får folk til å klore seg fast i gråstein og lyng.

- Vi kan love at det blir noe for enhver smak. Det blir bading på fjellvann, grilling, leker for barna og voksne, blant annet cowboy og indianer. Vi skal mimre om gamle dager. En av "fjellgeitene" våre inviterer også til ei historisk vandring i fjellet for å vise hvordan folk bodde under krigen. Ellers kan folk bli med på å plante sitt eget tre i Trollskogen vår, eller kanskje noen er sprek nok til å delta i de "Olympiske Dyfjordleker", sier Kristin Mørch, utfordrende.

Blant annet vil vi arrangere fiskekonkurranse, vi skal kåre den beste kjerringbæreren. Og i god gammeldags "Dyfjordstyle" blir det selvsagt isbading i kar på kaia, samt tautrekking, sekkehopping og tørrfiskhaukasting. Vi tror selvsagt ikke at noen andre enn ordentlige dyfjordinger vil klare å vinne disse utfordringene, for allerede fra barnsbein har vi blitt trent i disse aktivitetene, så det skal litt til for å slå oss.

